

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 732/2013-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. P., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. L. K., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 13/2011 a jeho uznesením z 25. januára 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2012 doručená sťažnosť J. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 13/2011 a jeho uznesením z 25. januára 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v úvode sťažnosti uvádza, že *«Rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ako súdom prvostupňovým) sp. zn.: 1 T/13/2002 zo dňa 02. 02. 2010 v spojitosti s rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 6/2010 zo dňa 18. 01. 2011 ako odvolacieho súdu bol... uznaný vinným v zmysle obžaloby a bol mu uložený úhrnno-súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov so zaradením do III. nápravno-výchovnej skupiny, zároveň mu bol uložený ochranný dohľad v trvaní 2 rokov...»*

Voči vyššie uvedeným rozsudkom podal... prostredníctvom obhajcu dovolanie vo svoj prospech.

Dňa 19. 03. 2012 bolo obhajcovi sťažovateľa doručené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“), ktorým sťažovateľove dovolanie odmietol.»

Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že bol *«vyššie uvedenými rozsudkami uznaný vinným z trestného činu účasti na trestnom čine vraždy podľa § 10 ods. 1 písm. b), § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona účinného do 31. 07. 2001 a z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona účinného do 31. 07. 2001.*

Takto bol... odsúdený aj rozsudkom KS TT sp. zn.: 1 T 13/02 zo dňa 24. 04. 2003, ktorý rozsudok na podklade sťažovateľovho odvolania NS SR uznesením 3 To 60/03 zo dňa 04. 12. 2003 v celom rozsahu zrušil a vec vrátil KS TT, aby vec znova prejednal a rozhodol.

V tomto uznesení NS SR vyslovil právny názor k skutku uvedenom v bode II. obžaloby, ktorý bol kvalifikovaný ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona, ktorý má zase náväznosť na skutok pod bodom I. obžaloby kvalifikovaný ako trestný čin vraždy, kde má slúžiť ako motív sťažovateľovho konania. Najvyšší súd v tomto uznesení jednoznačne vyslovil právny názor, na strane 14 a 15, citujem: „Týmto konaním obžalovaného P. je síce vyvrátená jeho obhajoba pokiaľ ide o prevzatie pôžičky, ak zároveň je silným protiargumentom proti zisteniu súdu prvého stupňa, že pôžičku písal podvodom nemieniac ju vrátiť a dať poškodeného usmrtiť. Vo výroku rozsudku uvádza totiž

krajský súd ako svoje skutkové zistenie, že príčinou a motívom podvodu a potom aj vraždy Ing. K. bola práve snaha obžalovaného P. vyhnúť sa vráteniu požičanej sumy, čo nezodpovedá uvedeným skutkovým okolnostiam.“. Na strane 16 najvyšší súd konštatuje, citujem: „Odvolací súd však musí konštatovať, že v súčasnosti motív konania obžalovaného P. vo vzťahu k vražde Ing. K. nebol... a preto v tomto smere je aj sporný rozsudok krajského súdu. Z toho potom vyplýva, že musí byť predmetom ďalšieho dokazovania zisťovanie motívu, či teda obžalovaný P. mohol mať záujem na usmrtení Ing. K...“. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí opiera svoj právny názor o vykonané dokazovanie, z ktorého je zrejmé, že sťažovateľ si mal požičať od poškodeného K., ako pôžičku druhú v poradí a to vo výške 10.000.000,- Sk. Vrátenie tejto pôžičky sťažovateľ garantoval riadne vyhotovenou zmluvou, ako aj návrhom na zriadenie záložného práva na nehnuteľnosť vyššej finančnej hodnoty ako bola pôžička. Tieto zmluvy sťažovateľ s manželkou riadne podpísali na notárskom úrade a tieto odovzdali Ing. K., aby ich tak isto podpísal a odoslal na kataster. Tieto dokumenty nikto v priebehu konania nespochybnil a sú nesporne pravé, pričom lehota na vrátenie pôžičky bola stanovená v máji 2001. V celom konaní nebolo preukázané, že by sťažovateľ mal vedomosť o tom, že Ing. K. uvedené zmluvy nepodpísal, resp. ich nezaslal na kataster na zavkladovanie. Z uvedeného je teda zrejmé, že tento skutok podvodu nemohol byť kvalifikovaný ako motív vraždy, vzhľadom na to, že zavraždením Ing. K. nemohlo dôjsť k vráteniu finančných prostriedkov alebo k neuplatneniu záložného práva, pretože tento nárok prechádza na dedičov, čo sa aj stalo. V trestnom konaní bolo nesporne preukázané, že tieto zmluvy sa našli u poškodeného v zamestnaní, kde jeho sekretárka ich našla a vydala pozostalým. Takto vyhodnotil najvyšší súd v uznesení dôkaznú situáciu, keď skonštatoval, že v uvedenom prípade išlo o občiansko-právny vzťah, legálny, pričom toto konanie nevykazuje žiadne známky trestného činu podvodu od počiatku.».

Kedže po vykonanom dokazovaní, ktoré nariadil najvyšší súd v citovanom uznesení, sa dôkazná situácia nezmenila, bol sťažovateľ rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 T 13/2002 z 19. decembra 2005 oslobodený spod obžaloby.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že „na podklade odvolania prokurátora NS SR uznesením zo dňa 22. 02. 2006 sp. zn. 4 To 5/2006 vyššie uvedený rozsudok zrušil v celom rozsahu

a opätovne vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. V tomto rozhodnutí najvyšší súd odignoroval právny názor vyslovený v predchádzajúcom rozhodnutí najvyššieho súdu, nariadil dokazovanie len pokiaľ sa týka sťažovateľovho účastníctva na trestnom čine vraždy, pričom sa vôbec nezaoberal skutkovými okolnosťami týkajúcimi sa trestného činu podvodu a hodnotenie tohto skutku vo svojom rozhodnutí ani nespochybnil.“

Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 T 13/2002 z 2. februára 2010 bol sťažovateľ znova uznaný za vinného a odsúdený v zmysle obžaloby aj napriek tomu, že dôkazná situácia týkajúca sa najmä skutku kvalifikovaného ako trestný čin podvodu sa podľa jeho názoru nezmenila. Sťažovateľ poukazuje aj na to, že nebol v priebehu celého konania zistený ani žiadny iný motív jeho účastníctva na trestnom čine vraždy.

Na základe uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že tak krajský súd, ako aj najvyšší súd ako súd odvolací „*vo svojich rozhodnutiach odignorovali právny názor vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 To 60/03 zo dňa 24. 04. 2003..., keď sťažovateľa uznali právoplatne vinným z trestného činu podvodu, ktorý použili ako motív pre sťažovateľove účastníctvo na trestnom čine vraždy a ktorý slúžil ako podklad pre priznanie nároku poškodenému. Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že napadnuté rozhodnutia sú založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, za nerešpektovania už vysloveného právneho názoru vysloveného v citovanom rozhodnutí najvyššieho súdu. Týmito rozhodnutiami bol sťažovateľ odsúdený za skutok kvalifikovaný ako trestný čin podvodu a tento skutok bol v rozpore so zákonom použitý ako motív účastníctva na trestnom čine vraždy.“*

S poukazom na uvedené skutočnosti sťažovateľ podal proti prvostupňovému rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 T 13/2002 z 2. februára 2010 a proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 6/2010 z 18. januára 2011 dovolanie, ktorým sa domáhal, aby najvyšší súd ako súd dovolací „*vyslovil porušenie zákona podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a v zmysle § 386 Trestného poriadku zrušil rozhodnutie KS TT sp. zn. 1 T 13/02 zo dňa 02. 02. 2010, ako aj naň nadväzujúci rozsudok NS SR, 4 To 6/2010 zo dňa 18. 01. 2011 ako odvolacieho súdu a prikázal KS TT, aby vec v potrebnom rozsahu*

a zákonným spôsobom znovu prerokoval, keďže z uvedených skutkov mal byť sťažovateľ oslobodený. Vo svojom dovolaní predovšetkým sťažovateľ poukázal na už vyslovený právny názor v uznesení NS SR sp. zn. 3 To 60/03 zo dňa 24. 04. 2003..., ktorý vôbec nezobral do úvahy prvostupňový súd (KS TT) a tiež súd odvolací (NS SR) a teda, že nerešpektovaním už vysloveného právneho názoru došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutku zo strany KS TT i NS SR.“.

Podľa názoru sťažovateľa bol napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jeho dovolanie, *«narušený princíp právnej istoty, ktorý je súčasť práva na súdnu ochranu. NS SR v uvedenom uznesení... na str. 13 okrem iného uviedol: „Podstatou podaného dovolania je teda snaha dosiahnuť, aby dovolací súd prehodnotil dôkaznú situáciu, ktorá sa podlá náboru obvineného po vydaní rozhodnutia senátu 3 To nezmenila a na základe iného hodnotenia dospel k odlišným skutkovým záverom, než aké následne urobili prvostupňový a odvolací súd.“ S uvedeným záverom NS SR sťažovateľ nemôže súhlasiť. Sťažovateľ nechcel dosiahnuť prehodnotenie dôkaznej situácie, nakoľko tá sa nezmenila, ale poukazoval na to, že v zmysle už vysloveného právneho názoru došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutku.*

Princíp právnej istoty je súčasť práva na súdnu ochranu. Vyššie citované odôvodnenie uznesenia NS SR tento princíp právnej istoty porušuje. Podľa názoru sťažovateľa, ak súd neší otázku, ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odchylným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skorším súdnym rozhodnutím, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušuje tak sťažovateľovo právo na súdnu ochranu podľa č. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. KS TT i NS SR ako súd odvolací i ako súd dovolací sa podľa názoru sťažovateľa argumentačne nevyrovnal so skorším rozhodnutím NS SR..., kde bol vyslovený právny názor, a tým porušil sťažovateľove právo na súdnu ochranu.».

Sťažovateľ vyjadruje presvedčenie, že postupom krajského súdu ako súdu prvostupňového, ako aj najvyššieho súdu ako súdu druhostupňového aj dovolacieho bolo porušené *„jeho právo na spravodlivé súdne konanie. Postup vyššie uvedených súdov, keď odignorovali už vyslovený právny názor a tento právny názor bez relevantných dôvodov*

odmietali, tak sťažovateľ takýto postup považuje za zásah do princípu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezhom:

„1. Právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. I Tdo V 13/2011 a jeho uznesením z 25. januára 2012 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. I Tdo V 13/2011 zo dňa 25. januára 2012 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 15 dní od doručenia tohto nálezu.“

II.

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd požiadal prípisom z 11. júna 2012 o vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu, ktorý na túto žiadosť reagoval prípisom z 2. júla 2012, v ktorom vzniesol námietku predpojatosti proti sudcom IV. senátu ústavného súdu – Ľudmile Gajdošíkovej, Ladislavovi Oroszovi a Jánovi Lubymu. O námietke predpojatosti rozhodol v súlade s platným rozvrhom práce ústavného súdu I. senát ústavného súdu uznesením sp. zn. I. ÚS 375/2012 z 22. augusta 2012 tak, že namietaných sudcov IV. senátu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľa nevylúčil. Z uvedeného dôvodu ústavný súd od vznesenia námietky predpojatosti predsedom najvyššieho súdu do právoplatnosti rozhodnutia o predpojatosti proti sudcom IV. senátu ústavného súdu (do 3. septembra 2012) vo veci nemohol konať.

Predseda najvyššieho súdu sa prípisom č. k. KP 4/2010-35 z 2. júla 2012 doručeným ústavnému súdu 10. júla 2012 k sťažnosti sťažovateľa vyjadril, pričom okrem iného uviedol, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nepovažuje za *«svojvoľné ani arbitrárne»*.

Neporušuje čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ani čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

S tvrdením obvineného J. P. o tom, že napadnutým uznesením bol narušený princíp právnej istoty, sa Najvyšší súd nestotožňuje.

Krajský súd v Trnave predložil 17. júna 2011 Najvyššiemu súdu dovolania, ktoré podali obvinení P. (4. apríla 2011) a Z. (3. júna 2011) prostredníctvom obhajcov proti rozsudku najvyššieho súdu z 18. januára 2011, sp. zn. 4 To 6/2010.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok v rámci trestného konania je spôsobilé privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Dovolanie je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb, čo vyplýva aj z konštrukcie jednotlivých dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. l/ Tr. por. účinného do 31. augusta 2011, resp. aj podľa § 374 ods. 3 Tr. por.

V tomto smere aj ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti plne akceptuje, že Najvyšší súd ako súd dovolací nie je už na základe samotného vymedzenia dovolacích dôvodov (§ 371 Trestného poriadku účinného do 31. augusta 2011) predurčený k úplnému prieskumu rozsudkov nižších súdov. Dovolací súd je v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por. viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

V prejednávanej veci dovolací súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Obvinený P. založil existenciu tohto dovolacieho dôvodu na výhrade týkajúcej sa rozdielnej kvalifikácie trestného činu podvodu a motívu účasti na trestnom čine vraždy. Podľa jeho názoru odvolací súd nerešpektoval právny názor iného senátu najvyššieho súdu vyjadrený v uznesení zo 4. decembra 2003 sp. zn. 3 To 60/2003. Tieto námietky dovolací súd vyhodnotil a dospel k záveru, že obvinený argumenty odôvodňujúce nesprávnosť právneho posúdenia žalovaného skutku a motívu v skutočnosti odvodzoval od vlastného hodnotenia v konaní vykonaných dôkazov, bez zohľadnenia skutkových zistení a záverov súdov v pôvodnom konaní po vydaní uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. decembra 2003 sp. zn. 3 To 60/2003, čo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nepripúšťa. Rovnako neprípustné v dovolacom konaní je aj namietame neúplného, či nesprávneho zistenia motívu páchatela v dôsledku

nevykonaného dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania, nakoľko ide o namietať skutkových zistení.

V súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v dôsledku nerešpektovania právneho názoru vysloveného v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. decembra 2003 sp. zn. 3 To 60/2003, poukazujeme na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (IV. ÚS 209/2010), ktorý v zhode a s poukazom na judikatúru ESĽP konštatoval, „že rozdiely v súdnych rozhodnutiach sú prirodzene obsiahnuté v každom súdnom systéme, ktorý je založený na existencii viacerých nižších súdov s obmedzenou územnou pôsobnosťou“, ale zároveň zdôraznil, že „úlohou najvyššieho súdu je práve usmerňovať tieto protirečivé rozsudky“ (Zielinski, Pradal, Gonzales a ďalší v. Francúzsko, ESĽP - Veľká Komora, sťažnosti č. 24846/94 a č. 34165/96 až č. 34173/96., bod 59). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie nie je udržateľná, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05), čo však za daných okolností nespadá pod uvedený prípad.

Zdôrazňujeme, že právna kvalifikácia skutku ustáleného súdmi v pôvodnom konaní napína všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 31. júla 2001.

Preto považujeme sťažnosť obvineného J. P. za vecne neopodstatnenú, a navrhujeme, aby ju Ústavný súd Slovenskej republiky neprijal na ďalšie konanie.».

Právny zástupca sťažovateľa reagoval na vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu podaním doručeným ústavnému súdu 27. septembra 2012, v ktorom okrem iného uviedol, že sa nestotožňuje so stanoviskom najvyššieho súdu. Ďalej vyjadril nesúhlas s názorom najvyššieho súdu, „že sťažovateľ namieta skutkové zistenia. Sťažovateľ nenamieta skutkové zistenia. Dôkazná a skutková situácia sa v sťažovateľovej trestnej veci sa od 04. 12. 2003, kedy najvyšší súd uznesením sp. zn.: 3 To 60/03 zrušil prvostupňový rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn.: 1 T/13/2002 zo dňa 24. 04. 2003, do 18. 01. 2011, kedy najvyšší súd rozsudkom sp. zn.: 4 To 6/2010 uznal sťažovateľa za vinného a uložil mu trest, nezmenila.

Na základe uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že v skutkovo identickom prípade, za nezmenenej dôkaznej situácie, najvyšší súd rozhodol dňa 18. 01. 2011 diametrálne odlišne ako dňa 04. 12. 2003, kedy rozhodoval tak isto najvyšší súd. Najvyšší súd v rozsudku zo dňa 18. 01. 201, sp. zn.: 4 To 6/2010 vôbec nezdôvodnil diametrálne rozdielne rozhodnutie o tej istej právnej otázke.

K veci sťažovateľ opätovne poukazuje na to, že najvyšší súd vo svojom rozhodnutí zo dňa 04. 12. 2003 sp.zn.: 3 To 60/03 zrušil odsudzujúci rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 1 T/13/2002 zo dňa 24. 04. 2003, vec vrátil krajskému súdu na nové konanie, pričom vo svojom uznesení vyslovil právny názor, ktorého znenie sťažovateľ podrobne rozviedol v článku III. na strane 3 a ďalej v ústavnej sťažnosti.

Podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku súd, ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil. Preto v ďalšom konaní bol sťažovateľ Krajským súdom v Trnave sp. zn.: 1 T 13/02 dňa 19. 12. 2005 oslobodený. To, že za nezmenenej dôkaznej situácie iný odvolací senát najvyššieho súdu, ako aj dovolací súd neakceptoval tento právny názor, pričom svoje odlišné rozhodnutie náležité neodôvodnil, došlo k porušeniu ustanovenia § 327 ods. 1 Trestného poriadku, čím prišlo k výraznému porušeniu sťažovateľovho práva na spravodlivý proces.

Z vyššie uvedeného dôvodu považuje sťažovateľ svoju sťažnosť za opodstatnenú a vecne správnu...“.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a úhrady trov konania), a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv – dovolací súd (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní

ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že ich účelom je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a obdobne ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom právnom konaní. Takýmto predpisom v posudzovanej veci je zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie sa v trestnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú dodržané všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých trestnoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred trestným súdom vrátane konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch podľa ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku. V dovolacom konaní sú procesné podmienky upravené v § 368 a nasl. Trestného poriadku (druhý diel ôsmej hlavy tretej časti).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Najvyšší súd ako dovolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na obsah dovolania sťažovateľa, pričom uviedol:

„Obvinený P. v podanom dovolaní zrekapituloval doterajší priebeh súdneho konania v tejto trestnej veci. V rámci toho citoval z uznesenia najvyššieho súdu zo 4. decembra 2003 sp. zn. 3 To 60/2003, podrobujúc právne v ňom uvedené vlastnému hodnoteniu. V tejto súvislosti poprel, že motívom vraždy mala byť pôžička od poškodeného K. Spochybnil aj svoju vinu z trestného činu podvodu. Zdôraznil, že krajský aj najvyšší súd sa vo svojich ďalších rozhodnutiach vydaných v tejto trestnej veci (uznesenie najvyššieho súdu z 22. februára 2006 sp. zn. 4 To 5/2006, rozsudok krajského súdu z 2. februára 2010, sp. zn. 1 T 13/2002) odchýlili od právneho názoru vysloveného v uznesení najvyššieho súdu zo 4. decembra 2003, čím je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Nerešpektovaním právneho názoru najvyššieho súdu vysloveného v citovanom uznesení mal byť obvinený nezákonne odsúdený za skutok kvalifikovaný ako trestný čin podvodu, ktorý bol zároveň motívom účasti na trestnom čine vraždy. Doplnením dovolania zo 14. decembra 2011 rozšíril podané dovolanie aj o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por. V dovolaní navrhol, aby najvyšší súd po vyslovení porušenia zákona z vyššie uvedených dôvodov zrušil v napadnutých výrokoch rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. januára 2011 sp. zn. 4 To 6/2010, ako aj rozsudok Krajského súdu v Trnave z 2. februára 2010 sp. zn. 1 T 13/2002, a aby prikázal Krajskému súdu v Trnave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Alternatívne, aby dovolací súd v zmysle § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil v napadnutých rozsudkoch výrok o vine z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, 5 Tr. zák., pokiaľ dôjde k záveru, že

účastníctvo na trestnom čine vraždy bolo dôkazmi preukázané pri absencii nepreukázaného motívu.“

Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil [vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], poukazujúc na to, že:

„Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že obvinený P. existenciu uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. účinného do 31. augusta 2011, založil na výhrade týkajúcej sa rozdielnej kvalifikácie trestného činu podvodu a motívu účastníctva na trestnom čine vraždy na podklade uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2006 sp. zn. 4 To 5/2006, ktorý podľa jeho názoru odignoroval predchádzajúci právny názor iného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyjadreného v uznesení z 4. decembra 2003 sp. zn. 3 To 60/2003. Podstatou podaného dovolania je teda snaha dosiahnuť, aby dovolací súd prehodnotil dôkaznú situáciu, ktorá sa podľa názoru obvineného po vydaní rozhodnutia senátu 3 To nezmenila a na základe iného hodnotenia dospel k odlišným skutkovým záverom, než aké následne urobili prvostupňový a odvolací súd.

Obvinený argumenty odôvodňujúce nesprávnosť právneho posúdenia žalovaného skutku a motívu v skutočnosti odvodzoval od vlastného hodnotenia v konaní vykonaných dôkazov, ale bez zohľadnenia skutkových zistení a záverov súdov v pôvodnom konaní po vydaní uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4. decembra 2003 sp. zn. 3 To 60/2003, čo je v zmysle vyššie uvedeného rozboru neprípustné.

Rovnako neprípustným v dovolacom konaní je aj namietanie nesprávneho, či neúplného zistenia motívu páchatel'a v dôsledku nevykonaného dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania, keďže tento argument predstavuje namietanie skutkových zistení.

Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že právna kvalifikácia skutku ustáleného súdmi v pôvodnom konaní z hľadiska všetkých jeho zákonných znakov zodpovedá ustanoveniu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 31. júla 2001, v zmysle ktorého sa trestného činu podvodu dopustí ten, kto na škodu cudzieho majetku seba obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu a spôsobí tak na cudzom majetku škodu veľkého rozsahu.“

Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie poznamenáva, že tak ako judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), aj doterajšia judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris) pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Európsky súd pre ľudské práva tiež uviedol, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Pravidlá týkajúce sa splnenia podmienok konania o dovolaní majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00 taktiež vec Pérez De Rada Cavanilles c Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1998).

Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd.

Ústavný súd v uvedenej súvislosti ďalej poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Podľa ústavného súdu však posúdenie prípustnosti dovolania zo strany najvyššieho súdu, osobitne jeho závery, takéto nedostatky nevykazuje. Pokiaľ sa sťažovateľ s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, ústavný súd dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označených práv (obdobne IV. ÚS 35/02, II. ÚS 103/09, II. ÚS 395/09, I. ÚS 595/2012).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľa odôvodňujúcu porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemôže byť v takej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj preto, že toto porušenie sa nedá vyvodiť iba z určitého výkladu a aplikácie platných procesných noriem upravujúcich postup všeobecných súdov v opravných konaniach (podobne aj I. ÚS 66/98, II. ÚS 811/00, I. ÚS 108/07).

Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie v sťažnosti označeného základného práva. V opačnom prípade by

totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Trestný poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch (obdobne I. ÚS 360/08).

Ústavný súd poznamenáva, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov z dôvodov uvedených sťažovateľom v sťažnosti môže v zmysle svojej konštantnej judikatúry zasiahnuť len vtedy, ak by ich rozhodnutie (a postup, ktorý mu predchádza) bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 17/01), z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by malo za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za arbitrárne a nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Trestného poriadku.

Keďže sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) z dôvodu, že najvyšší súd v dovolacom konaní neuznal ním uvádzaný dôvod prípustnosti dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a pretože súčasťou označených práv nie je aj povinnosť uznať dôvody prípustnosti dovolania uvádzané sťažovateľom, ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označených práv, realnosť ktorých by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Z toho dôvodu pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

Navyše, argumentácia sťažovateľa obsiahnutá v odôvodnení jeho sťažnosti sa netýka konania a rozhodnutia, vo vzťahu ku ktorým sťažovateľ žiadal od ústavného súdu vyslovenie porušenia svojich práv podľa ústavy a dohovoru (postup a uznesenie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho), ale táto smeruje k pochybeniam na strane prvostupňového súdu a druhostupňového súdu. V súvislosti s viazanosťou návrhom ústavným súdom, ako

aj so zásadou *ultra petitum iudex condemnare non potest* sa s námietkami, ktoré nemajú vzťah k sťažnostnému petitu (sťažnosťou napadnutému rozhodnutiu), nepovažoval ústavný súd za potrebné podrobnejšie vysporiadať.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd poukazuje na to, že v jeho judikatúre sa aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolanía) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej (už stabilizovanej) judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní je považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú.

Z uvedeného preto vo vzťahu k prerokúvanej veci vyplýva, že ak dovolací súd dospel v sťažovateľovej veci k záveru, že jeho dovolanie nie je prípustné, nebolo by možné jeho sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v časti smerujúcej proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 6/2010 z 18. januára 2011), odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54), ale ústavný súd by sa musel zaoberať námietkami sťažovateľa smerujúcimi proti označenému uzneseniu najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. [Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 To 6/2010 z 18. januára 2011 rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 T 13/2002 z 2. februára 2010 tak, že podľa § 258 ods. 1 písm. e) a f) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu vo výroku o treste a o spôsobe jeho výkonu a o náhrade škody a, rozhodujúc vo veci podľa § 259 ods. 3 Trestného poriadku, mu uložil podľa § 35 ods. 2, § 39a ods. 2 písm. c) a § 219 ods. 2

Trestného zákona úhrno-súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov so zaradením na výkon trestu do III. nápravno-výchovnej skupiny. Podľa § 35 ods. 2 Trestného zákona zrušil súčasne u sťažovateľa výrok o treste, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 6 T 36/2008 z 5. decembra 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 To 4/2009 z 2. apríla 2009, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona mu uložil taktiež ochranný dohľad v trvaní dvoch rokov.]

Keďže sťažovateľ, kvalifikovane právne zastúpený advokátom, v petite sťažnosti nenamieta ústavnosť uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 6/2010 z 18. januára 2011, ústavný súd nemohol podrobiť toto rozhodnutie ústavnému prieskumu (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, bolo už nadbytočné rozhodovať o ďalších otázkach nastolených sťažovateľom, a to pokiaľ ide o jeho návrh na zrušenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a na priznanie úhrady trov konania, v čom bráni nemožnosť konania vo veci samej.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013